

ОСВІТА, МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ТА НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ XXI СТОЛІТТЯ

Матеріали круглого столу

28 КВІТНЯ 2023 РОКУ

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ННІ «Інститут філософії та освітньої політики»
Кафедра соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики**

ОСВІТА, МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ТА НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ XXI СТОЛІТТЯ

**Всеукраїнський круглий стіл
28 квітня 2023 року**

Матеріали доповідей та виступів

**Київ
2023**

УДК 37 (075.8)

ISBN – 9-789-40368-959-7

ОСВІТА, МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ТА НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ XXI СТОЛІТТЯ: матеріали доповідей та виступів учасників всеукраїнського круглого столу, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 28 квітня 2023 року. – К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – 20 с.

Друкується за авторською редакцією

*Круглий стіл презентує окремі результати досліджень у межах наукового проєкту «Медіаграмотність та соціальна відповідальність освітян в умовах інформаційної війни»
(Номер державної реєстрації 0121U001003)*

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ISBN – 9-789-40368-959-7

© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

© Автори, 2023

Зміст

Вітальне слово.....	4
Терепищій С.О. Академічна соціальна відповідальність в українських університетах.....	5
Заїчко В.В. Національна ідентичність в умовах трансформації планетарного суспільства XXI ст.....	7
Кузьменко О.М. Вплив медіаграмотності на молодь: аналіз використання медіа серед учнів середньої школи	8
Костенко А.М. Роль освіти в умовах трансформації суспільства XXI ст....	10
Мохонько В.А. Освіта як фактор формування інноваційного та конкурентоспроможного суспільства	12
Єжель І.М. Розумне навчання: крок уперед у розвитку навчальної системи	13
Ковальчук А.О. Тенденції в філософії освіти XXI століття	15
Fontaine N. The Role of TikTok in Shaping Education Policy.....	16

Шановні учасники круглого столу «Освіта, медіаграмотність та національна ідентичність в сучасному суспільстві XXI століття»!

Ласкаво просимо на цей надзвичайно актуальний і важливий захід, який збере представників науки, освіти, культури та молоді для обговорення ключових тенденцій та викликів, пов'язаних з формуванням сучасного суспільства в умовах глобалізації та інформаційної трансформації.

Відкриваючи цей круглий стіл, хотілося б відмітити важливість тем, які будуть розглядатися сьогодні. Освіта є фундаментальним фактором розвитку суспільства, а медіаграмотність та національна ідентичність відіграють ключову роль у формуванні свідомості молодого покоління. Варто пам'ятати, що майбутнє нашої країни залежить від співпраці та обміну досвідом між різними галузями науки та освіти.

Сьогодні ми обговоримо актуальні питання, такі як національна ідентичність в умовах трансформації планетарного суспільства, вплив медіаграмотності на молодь, роль освіти у сучасному світі, освіту як фактор формування інноваційного та конкурентоспроможного суспільства, розумне навчання та тенденції в філософії освіти XXI століття.

Сподіваємося, що наш захід сприятиме активному діалогу, обміну ідеями та знаннями, а також сприяє побудові мережі співпраці між учасниками. Бажаємо всім плідної роботи, натхненних дискусій!

Віктор Вашкевич,
доктор філософських наук,
професор, завідувач кафедри соціальної філософії,
філософії освіти та освітньої політики
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Теренищій С.О.
доктор філософських наук, професор
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна

Академічна соціальна відповідальність в українських університетах

Сьогодні сфера вищої освіти перебуває в епоху глобальних змін, які впливають на майбутнє не тільки академічної спільноти, але й усього світового суспільства. Ці трансформації охоплюють інтернаціоналізацію, мобільність, демократизацію, диверсифікацію та комерціалізацію. Один з видимих наслідків таких змін – це розвиток академічної соціальної відповідальності, концепція, що передбачає глибоке відчуття відповідальності за межами академічної сфери навчання та наукових досліджень.

Академічна соціальна відповідальність у контексті гібридної війни пов'язана з впливом освіти на суспільство, зокрема через громадянську освіту та демократичні інститути. Ця відповідальність виходить за межі традиційних академічних ролей і вимагає розуміння суспільного впливу академічної роботи. Концепція академічної соціальної відповідальності підкреслює, що роль вищих навчальних закладів полягає не тільки в передачі знань, умінь і навичок студентам, але й у впливі на суспільство через виховання громадянина та просвітницьку діяльність.

З філософської точки зору, академічна соціальна відповідальність базується на засадах, згідно з якими освіта є соціальним та моральним інститутом, орієнтованим на загальний добробут. Ця концепція передбачає, що освіта не служить лише засобом індивідуального розвитку або особистої вигоди, а стає інструментом для сприяння соціальному прогресу, культурного різноманіття та процвітання людства.

Академічна соціальна відповідальність викладачів є важливим аспектом в розвитку освітньої системи в Україні. Аналіз відповідей респондентів нашого останнього дослідження [7] дозволяє виділити два основні підходи до її розуміння та реалізації в українських університетах: комунікативний та академічний.

Комунікативний підхід полягає у розширенні взаємодії зі студентами та колегами на теми, не пов'язані з навчальною дисципліною, а також у передачі інформації про події війни в Україні іноземним колегам. Водночас академічний підхід передбачає створення нових знань у лабораторії та залучення студентів до цього процесу в аудиторії.

Обидва підходи мають свої вразливості і потребують чітких критеріїв для ідентифікації соціальної відповідальності. Автори пропонують два критерії для дискусії: тип мислення, який практикує викладач (сугестивний або

раціональний академічний), та здатність викладача та університетської спільноти взагалі чесно говорити про свої недоліки, не приховуючи їх за патріотичною риторикою.

З огляду на відповіді респондентів можна також говорити про виклики та можливості формування культури соціальної відповідальності в освіті. Однією з проблем є відсутність чітких критеріїв визначення соціальної відповідальності, через що виникає потреба в розробці стандартів і критеріїв для забезпечення ефективного застосування академічної соціальної відповідальності викладачами та університетами.

Ще одним викликом є вразливість як «комунікативного», так і «академічного» підходів до соціальної відповідальності. «Комунікативний» підхід може бути критикований за недостатню увагу до змісту, тоді як «академічний» підхід може зіткнутися з критикою за занадто великий фокус на наукових дослідженнях, ігноруючи соціальні питання.

Для подолання цих викликів та розвитку культури академічної соціальної відповідальності у вищій освіті України, необхідно розробити чіткі критерії та стандарти, які враховуватимуть особливості різних підходів. Забезпечення прозорості та відкритості у спілкуванні та науковій діяльності може сприяти підвищенню рівня академічної соціальної відповідальності та підтриманню репутації українських університетів.

Список використаних джерел:

1. Brown J. A. Media literacy perspectives //Journal of communication. 1998. Т. 48. №. 1. С. 44-57.
2. Buckingham D. Changing Childhoods, Changing Media: New Challenges for Media Education. Inter Media Education. 1999, № 3, pp. 4-11.
3. Dorr A. Media Literacy. In: International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences. Vol. 14 / Eds.N.J.Smelser & P.B.Baltes. Oxford, 2001, p. 58.
4. European Parliament resolution of 16 December 2008 on media literacy in a digital world (2008/2129 (INI)). URL: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6- TA-2008-0598+0+DOC+XML+V0//EN>
5. Терепищій С. О. Сучасні освітні ландшафти. К.: «Фенікс», 2016, 309 с.
6. Терепищій С.О. Причини та витоки глобалізації освітнього ландшафту. Вища освіта України. 2016, №1, С. 22-29.
7. Терепищій С.О. Формування культури академічної соціальної відповідальності: уроки українського досвіду війни. Вища освіта України. 2023. №1. С. 39-46.

Заїчко В.В.
аспірантка 2-го року навчання
Український державний університеті
імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна

Національна ідентичність в умовах трансформації планетарного суспільства XXI ст.

Національна ідентичність в умовах трансформації планетарного суспільства XXI століття стала об'єктом обговорення у філософських та соціологічних дискусіях. Що таке національна ідентичність та чому вона є важливою складовою людського існування? Чому саме в умовах трансформації планетарного суспільства виникає потреба в збереженні та розвитку національної ідентичності?

Національна ідентичність – це сукупність культурних, історичних, мовних та інших характеристик, що визначають принципову належність людини до конкретної нації. Національна ідентичність важлива для кожної людини, оскільки вона формує її світогляд, погляд на світ, культурні та етичні цінності. Крім того, національна ідентичність визначає, як людина сприймає свій народ та його історію, які цінності він відстоює та які принципи розвитку суспільства для нього важливі.

Умови трансформації планетарного суспільства XXI століття характеризуються швидким технологічним прогресом, глобалізацією та зміною соціально-економічних структур. Це приводить до зміни цінностей та ідеалів, що раніше визначались національною культурою. У таких умовах національна ідентичність може бути під загрозою, оскільки змінюються засади взаємодії між людьми, культурні стереотипи та ставлення до інших культур.

Постмодерністи, як М. Фуко, підкреслюють, що національна ідентичність є конструктом, який створений людьми та визначений суспільним контекстом. Вони заперечують існування однієї чіткої ідентичності, яка визначається національними межами. За думкою постмодерністів, ідентичність є динамічною та змінюється в залежності від суспільних умов.

Однак, важливо зазначити, що національна ідентичність не тільки існує, але і має важливе значення для суспільства. У сучасних умовах важливо зберегти національну ідентичність, як частину культурного різноманіття світу, але в той же час дотримуватися принципів взаємодії та співпраці між різними культурами.

Таким чином, національна ідентичність в умовах трансформації планетарного суспільства XXI століття залишається важливою складовою людського існування, але потребує нових форм вираження та розвитку. Збереження та розвиток національної ідентичності не повинен перешкоджати

співпраці та взаємодії між різними культурами, але сприяти зміцненню інтернаціонального співтовариства та підвищенню якості людського життя.

Список використаних джерел:

1. Фуко Мішель. Археологія знання. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 326 с.
2. Єжель І.М. Демократичні цінності в природознавчій освіті та їх взаємозв'язок з досягненням Цілей сталого розвитку. Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С.7-9.
3. Терепищій С. Стандартизація вищої освіти в інформаційному суспільстві. Вища освіта України, 2007, Vol. 3, pp. 38-43.
4. Мохонько В.А. Практичні кроки для розвитку соціальної відповідальності освітян та трансформативної освіти. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 28-30.
5. Мохонько В.А. Демократія та медіаграмотність в школах: дослідження World Values Survey. Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 9-11.
6. Заїчко В.В. Ідентичність та демократичні цінності в контексті концепції відкритої освіти. Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С.20-22.
7. Заїчко В. В. Навчання медіаграмотності: розширення можливостей людей в епоху інформації. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 22-25.

Кузьменко О.М.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки
Державний університет інфраструктури і технологій
м. Київ, Україна*

Вплив медіаграмотності на молодь: аналіз використання медіа серед учнів середньої школи

Медіаграмотність – це важлива навичка, яка дає змогу людям отримувати доступ, аналізувати, оцінювати та створювати медіаконтент. Поширеність використання медіа серед молоді на рівні середньої школи викликає

занепокоєння щодо впливу медіа на їхнє психічне та соціальне благополуччя. Використання медіа серед молоді на рівні середньої школи є широко поширеним, і багато учнів щодня мають доступ до різних форм медіа. Соціальні медіа-платформи, такі як Instagram та TikTok, популярні серед студентів, і багато хто проводить години, гортаючи їхні стрічки. Онлайн-платформи, такі як Netflix і YouTube, також є поширеними, де студенти дивляться серіали та відео.

Хоча використання медіа серед студентів за своєю суттю не є негативним, надмірне використання може мати негативний вплив на їхнє психічне та соціальне благополуччя. Дослідження пов'язують надмірне використання медіа зі зниженою академічною успішністю, депресією, тривогою та залежністю. Крім того, використання медіа може негативно вплинути на соціальні навички та стосунки студентів, що призведе до ізоляції та самотності.

Медіаграмотність є життєво важливою навичкою, яка дозволяє людям критично орієнтуватися в складному медіаландшафті. Це передбачає здатність доступу, аналізу, оцінки та створення медіаконтенту. Медіаграмотність є важливою для молоді на рівні середньої школи, щоб допомогти їй орієнтуватися в різноманітних медіа-платформах, якими вони користуються щодня.

Щоб покращити медіаграмотність серед молоді, школи та освітяни мають включити медіаграмотність у свої навчальні програми. Навчання медіаграмотності має навчити студентів критично оцінювати медіаконтент, виявляти упередження та розуміти, як медіаповідомлення можуть впливати на їхні переконання та ставлення. Крім того, освіта з медіаграмотності повинна зосереджуватися на навчанні учнів, як створювати медіаконтент відповідально та етично.

Таким чином, використання ЗМІ серед молоді на рівні середньої школи є поширеним, і надмірне використання може негативно вплинути на їхнє психічне та соціальне благополуччя. Медіаграмотність — це важлива навичка, яка дозволяє людям критично отримувати доступ, аналізувати, оцінювати та створювати медіаконтент. Щоб покращити медіаграмотність серед молоді, школи та освітяни мають включити медіаграмотність у свої навчальні програми. Це озброїть студентів необхідними навичками, щоб критично орієнтуватися в складному медіаландшафті.

Список використаних джерел:

1. Єжель І.М. Демократичні цінності в природознавчій освіті та їх взаємозв'язок з досягненням Цілей сталого розвитку. Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С.7-9.
2. Мохонько В.А. Демократія та медіаграмотність в школах: дослідження World Values Survey. Демократичні цінності в освіті: виклики та

можливості в епоху пост-правди. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 9-11.

3. Терепищій С. О. Проблема універсальної картини світу в структурі розуміння сучасної людини. Вища освіта України, 2015, №3, С. 19-25.

4. Мохонько В.А. Практичні кроки для розвитку соціальної відповідальності освітян та трансформативної освіти. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 28-30.

5. Заїчко В.В. Ідентичність та демократичні цінності в контексті концепції відкритої освіти. Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С.20-22.

6. Заїчко В. В. Навчання медіаграмотності: розширення можливостей людей в епоху інформації. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 22-25.

Костенко А.М.

*кандидат філософських наук, доцент
доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки
Державний університет інфраструктури і технологій
м. Київ, Україна*

Роль освіти в умовах трансформації суспільства ХХІ ст.

Зміни, які відбуваються в нашому світі, ставлять перед людством нові виклики і вимагають зміни способу мислення та підходу до рішення проблем. Особливо це стосується сфери технологій та інформаційної комунікації, які дуже швидко розвиваються та впливають на всі сфери життя. Саме тому, освіта стає ключовим інструментом, що допомагає людям орієнтуватися в цьому новому світі та розвиватися на рівні, що відповідає сучасним вимогам. Завдяки освіті, людина може здобувати нові знання та навички, що необхідні для того, щоб бути конкурентоздатним на ринку праці та успішним у своєму житті.

Але освіта має значно більший вплив на суспільство, ніж просто надання індивідуальних переваг. Вона допомагає формувати культуру та цінності, які складають основу суспільства. Вона сприяє створенню відкритого та прогресивного суспільства, де люди мають можливість розвиватися та вдосконалюватися.

Однією з ключових функцій освіти є формування критичного мислення та аналітичних здібностей, що дозволяють людям розуміти та аналізувати складні проблеми та шукати їх рішення. Також важливою складовою є розвиток соціальної взаємодії та емоційного інтелекту, що допомагає людині краще

розуміти світ та себе в ньому. Це дозволяє людям стати не лише професіоналами в своїй галузі, а й громадянами світу, які мають глибоке розуміння та повагу до інших культур та переконань.

Також важливою роллю освіти в умовах трансформації суспільства є формування здатності до постійного навчання та самовдосконалення. Швидкий розвиток технологій та зміна умов життя вимагають від людей постійної адаптації та оновлення знань та навичок. Тому важливо, щоб освіта давала людям здатність до самонавчання та розвитку впродовж усього життя.

Нарешті, освіта відіграє важливу роль у формуванні інноваційного та конкурентоспроможного суспільства. Це досягається шляхом сприяння розвитку науки та технологій, їх комерціалізації та впровадженні в практику. Освіта дозволяє формувати творчий та креативний підхід до розв'язання проблем, що є необхідним для розвитку інноваційного суспільства.

Таким чином, освіта в умовах сучасних трансформацій суспільства відіграє ключову роль у підготовці індивідів до постійної адаптації та розвитку, формуванні здатності до самонавчання та самовдосконалення. Навчальні програми повинні акцентувати увагу на розвитку критичного мислення, навичок спілкування, командної роботи та вирішення проблем. Відповідність цих навичок потребам сучасного ринку праці є одним із важливих аспектів конкурентоспроможності суспільства.

Крім того, сучасні вищі навчальні заклади мають враховувати інтернаціональний контекст, розширювати можливості для міжнародної співпраці та мобільності студентів і викладачів. Це дозволить інтегрувати світовий досвід у процес навчання, а також сприятиме розвитку міжкультурної комунікації та взаєморозуміння.

Враховуючи важливість освіти у формуванні інноваційного та конкурентоспроможного суспільства, українські вищі навчальні заклади повинні прискорити розвиток наукових досліджень, сприяти їх комерціалізації та впровадженню в практику. Створення сприятливого дослідницького середовища, забезпечення відповідного фінансування та матеріально-технічної бази є критично важливими аспектами в даному контексті.

Отже, як бачимо, роль освіти в умовах трансформації суспільства ХХІ століття дуже важлива. Освіта не лише допомагає індивідуумам розвиватися та досягати успіху, а й формує культуру, цінності та інноваційність в суспільстві в цілому. Тому важливо забезпечувати доступність та якість освіти для всіх груп населення та постійно вдосконалювати її зміст та методи.

Список використаних джерел:

1. Терепищій С. О. Проблема універсальної картини світу в структурі розуміння сучасної людини. Вища освіта України, 2015, №3, С. 19-25.
2. Terepyshchy S., Dunets V., Dmytro K. Challenges of Hybridity in Transcultural Identity: A Case of Displaced Universities. Studia Warminskie, 2018, T. 55. pp. 119-130.

3. Мохонько В.А. Практичні кроки для розвитку соціальної відповідальності освітян та трансформативної освіти. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 28-30.

4. Заїчко В.В. Ідентичність та демократичні цінності в контексті концепції відкритої освіти. Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С.20-22.

Мохонько В.А.

молодший науковий співробітник

Відділ організації наукових досліджень

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

м. Київ, Україна

Освіта як фактор формування інноваційного та конкурентоспроможного суспільства

У сучасному світі, де зміни відбуваються з неймовірною швидкістю, освіта відіграє ключову роль у формуванні інноваційного та конкурентоспроможного суспільства. Інновації, які допомагають змінювати світ, з'являються там, де люди знайомі з новітніми технологіями, де вони мають кваліфіковані знання та де вони ставлять перед собою амбітні цілі.

Освіта - це ключовий інструмент у розвитку інноваційного суспільства. Вона допомагає створювати сприятливі умови для виникнення нових ідей, досліджень та розвитку нових технологій. Навчальні заклади, наукові центри та університети - це місця, де люди можуть знайти відповіді на складні проблеми, досліджуючи нові напрямки та знаходячи нові способи розв'язання проблем.

Інновації також є ключовим фактором у конкурентоспроможності країни. У світі, де ведеться гостра боротьба за ринки та ресурси, країни, які інвестують у свою освіту та наукові дослідження, здатні бути більш успішними в конкурентній боротьбі. Знання та кваліфікація населення стають визначальними факторами, які допомагають створювати нові ринки, залучати інвестиції та збільшувати економічний розвиток.

Освіта має важливу роль у формуванні кваліфікованої робочої сили, що є ключовим фактором в конкурентоспроможності країни. Країни, які інвестують у свою освіту, здатні вирішувати важливі проблеми свого розвитку.

Один із прикладів того, як освіта може відігравати роль у формуванні інноваційного та конкурентоспроможного суспільства - це успіх США у галузі технологій. США мають одну з найкращих систем вищої освіти в світі, з численними університетами, де проводяться дослідження в галузі науки та

технологій. Це допомогло США стати лідером у багатьох галузях, таких як інформаційні технології, біотехнології, авіаційна промисловість та інші.

Інший приклад - це успіх Швеції в галузі сталого розвитку та екології. Швеція відома своїми інноваційними технологіями, спрямованими на підтримку сталого розвитку та зменшення впливу на довкілля. Це було досягнуто завдяки великій кількості досліджень та розробок в галузі екології та відповідного навчання нового покоління екологів та інженерів.

Отже, можна стверджувати, що освіта відіграє важливу роль у формуванні інноваційного та конкурентоспроможного суспільства. Країни, які інвестують у свою освіту та наукові дослідження, мають більшу ймовірність бути успішними в конкурентній боротьбі та розвиватися у більш стабільне та процвітаюче суспільство.

Список використаних джерел:

1. Терепищій С. О. Проблема універсальної картини світу в структурі розуміння сучасної людини. Вища освіта України, 2015, №3, С. 19-25.
2. Єжель І.М. Демократичні цінності в природознавчій освіті та їх взаємозв'язок з досягненням Цілей сталого розвитку. Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С.7-9.
3. Мохонько В.А. Демократія та медіаграмотність в школах: дослідження World Values Survey. Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 9-11.
4. Заїчко В. В. Навчання медіаграмотності: розширення можливостей людей в епоху інформації. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 22-25.

Єжель І.М.

*кандидат біологічних наук, старший викладач кафедри біології
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Розумне навчання: крок уперед у розвитку навчальної системи

Медіа сьогодення підкорило наш світ і стало невід'ємною частиною життя кожного з нас. Це означає, що медіаграмотність - здатність розуміти, аналізувати та ефективно використовувати медіа, стає необхідною навичкою для кожної людини в нашій сучасній цифровій епохі.

Курс медіаграмотності - це популярна ініціатива, яка допомагає людям набути цих важливих навичок. Проте, у зв'язку з швидким розвитком

технологій та зростанням обсягу інформації, потрібно переходити до більш високого рівня навчання - розумного навчання.

Розумне навчання - це підхід, який сприяє розвитку критичного мислення та навичок аналізу. Воно передбачає використання технологій, які дозволяють створювати інтерактивні заняття та сприяти самодисципліні та саморегулюванню учнів. Розумне навчання дозволяє учням не лише засвоювати факти та знання, а й навчитися застосовувати їх у практиці.

Одним з важливих аспектів розумного навчання є розвиток цифрової грамотності. Це означає, що учні повинні навчитися використовувати цифрові інструменти, розуміти та аналізувати цифрову інформацію, а також знати про цифрову безпеку та приватність.

Розумне навчання є ключовим фактором для розвитку майбутньої робочої сили. Компанії та роботодавці потребують працівників, які мають не лише технічні навички, а й критичне мислення, навички розвитку та співпраці. Розумне навчання допомагає учням розвивати ці навички, що робить їх більш привабливими для майбутніх роботодавців.

Навіть зараз ми можемо спостерігати зростання інтересу до розумного навчання. У школах та університетах все частіше використовуються інтерактивні методи навчання, такі як віртуальні лабораторії та спеціалізовані програми для розвитку навичок. Також постійно з'являються нові інструменти та платформи для розумного навчання, які дозволяють створювати інтерактивні заняття та сприяти самодисципліні та саморегулюванню учнів.

Отже, можна стверджувати, що від «курсу медіаграмотності» до «розумного навчання» - це крок уперед в розвитку навчальної системи. Розумне навчання допомагає створити навчальне середовище, яке не лише навчає учнів засвоювати знання, але й навчає їх розвивати навички, необхідні для майбутньої успішної кар'єри та життя в цифровій епохі. Розумне навчання є важливим кроком вперед у підготовці молодого покоління до викликів XXI століття.

Список використаних джерел:

1. Єжель І.М. Демократичні цінності в природознавчій освіті та їх взаємозв'язок з досягненням Цілей сталого розвитку. Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С.7-9.
2. Терепищій С. Стандартизація вищої освіти в інформаційному суспільстві. Вища освіта України, 2007, Vol. 3, pp. 38-43.
3. Teresyshchy S., Dunets V., Dmytro K. Challenges of Hybridity in Transcultural Identity: A Case of Displaced Universities. Studia Warminskie, 2018, T. 55. pp. 119-130.
4. Мохонько В.А. Практичні кроки для розвитку соціальної відповідальності освітян та трансформативної освіти. Цифрова культура:

медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 28-30.

5. Заїчко В. В. Навчання медіаграмотності: розширення можливостей людей в епоху інформації. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 22-25.

Ковальчук А.О.

*молодший науковий співробітник,
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди, Харків, Україна*

Тенденції в філософії освіти ХХІ століття

Філософія освіти ХХІ століття є однією з найбільш актуальних тем в наші дні. З появою нових технологій, глобалізацією та змінами в економіці, освіта стала однією з ключових складових розвитку суспільства. Тому необхідно розглянути філософію освіти ХХІ століття з різних сторін, щоб зрозуміти, які зміни потрібно внести в систему освіти для успішного розвитку нашого світу.

Однією з головних тенденцій в філософії освіти ХХІ століття є перехід від традиційної системи навчання до активної освіти. Цей підхід передбачає включення учнів у процес навчання, замість того, щоб просто передавати їм знання. Учні повинні бути залучені до розв'язання проблем та створення проектів, щоб навчитися діяти в реальному світі. Активна освіта також сприяє розвитку критичного мислення та самостійності.

Ще однією важливою тенденцією є зростання важливості розумової праці. У минулому, фізична праця була домінуючим типом праці, проте з розвитком технологій та змінами в економіці, розумова праця стала дедалі важливішою. Отже, система освіти повинна забезпечити розвиток когнітивних навичок, таких як критичне мислення, розв'язання проблем та творчість.

Іншою важливою тенденцією є глобалізація. Світ стає все більш зв'язаним, тому необхідно включати в освітні програми міжкультурну комунікацію та розвиток міжнародної співпраці. Учні повинні навчитися співпрацювати з представниками інших культур та країн, розуміти та поважати різниці, а також працювати в міжнародних командах. Однією зі складових глобальної освіти є вивчення міжнародних проблем, таких як зміна клімату, міграція та світова політика.

Крім того, філософія освіти ХХІ століття передбачає індивідуалізований підхід до навчання. Кожен учень має свої індивідуальні потреби та особливості, тому система освіти повинна бути гнучкою та відповідати на їхні потреби. Індивідуалізований підхід до навчання також допоможе учням розвивати свої сильні сторони та працювати над своїми слабкими місцями.

Нарешті, важливо звернути увагу на використання технологій в навчанні. У сучасному світі технології є необхідною складовою освіти. Це допоможе учням навчатися на різних рівнях складності, забезпечить доступ до інформації та сприятиме інтерактивному навчанню.

Отже, філософія освіти XXI століття передбачає активну освіту, розвиток когнітивних навичок та міжкультурної комунікації, індивідуалізований підхід до навчання та використання технологій. Ці тенденції відображають змінюючийся світ та потреби сучасного суспільства, тому вони повинні бути відображені в системі освіти для успішного розвитку нашого світу.

Список використаних джерел:

1. Філософія освіти : навчальний посібник. 2-ге видання / за наук. ред. академіка В. П. Андрущенка [та ін.]. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. 348 с.

2. Єжель І.М. Демократичні цінності в природознавчій освіті та їх взаємозв'язок з досягненням Цілей сталого розвитку. Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С.7-9.

3. Терепищій С. Стандартизація вищої освіти в інформаційному суспільстві. Вища освіта України, 2007, Vol. 3, pp. 38-43.

4. Мохонько В.А. Практичні кроки для розвитку соціальної відповідальності освітян та трансформативної освіти. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 28-30.

5. Заїчко В.В. Конструювання ідентичності та влада в епоху цифрових технологій. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 21-22.

Nicolas T. Fontaine
Wyższa Szkoła Nauk Społecznych
Polska

The Role of TikTok in Shaping Education Policy

The Russian invasion of Ukraine has undoubtedly significantly impacted global politics and international relations. As with many major news events, this crisis has also brought a surge of misinformation and disinformation, making it increasingly difficult to discern fact from fiction. In an interview with Eisha Buch, the director of education programs for Common Sense Media, she highlighted the unique role that TikTok is playing in shaping young people's understanding of the ongoing conflict in Eastern Europe [2]. This essay will discuss the implications of

this phenomenon on education policy and how authorities can respond to the challenges posed by misinformation on social media platforms.

TikTok, a social media platform primarily used by younger generations, has gained immense popularity due to its short-form, easily digestible video format. While this platform can be informative and entertaining, it has become a breeding ground for misinformation and disinformation, particularly concerning the Russian invasion of Ukraine. As young people increasingly rely on TikTok for news updates and explanations, addressing this issue within education policy is crucial.

Given the role of TikTok in shaping young people's understanding of the Russian invasion of Ukraine, education policymakers must prioritize media literacy as a core component of the curriculum. Teaching students to critically analyze and evaluate the content they encounter on social media platforms, such as TikTok, is crucial for fostering a well-informed and engaged generation.

Incorporating media literacy into education policy would entail teaching students about the following aspects:

- **Source evaluation:** Students must learn to identify reliable sources and recognize biased or misleading information. This includes understanding the difference between verified and non-verified accounts and evaluating the credibility of the information presented.
- **Fact-checking:** Students should be taught how to use reputable fact-checking websites and resources to verify the accuracy of online information.
- **Critical thinking:** Encouraging students to question the information they consume and develop their informed opinions will help them discern between fact and fiction.
- **Digital citizenship:** Educating students on responsible online behavior, including respecting others' opinions and promoting a culture of civil discourse, will contribute to a healthier digital environment.

Collaboration Between Educational Institutions and Social Media Platforms

Education policymakers must collaborate with these companies to combat misinformation on TikTok and other social media platforms. Establishing partnerships between educational institutions and social media platforms can facilitate the development of strategies to address misinformation and disinformation, such as implementing content warnings and promoting verified information.

Social media platforms can work with educational institutions to provide resources, such as tutorials and workshops, to improve users' media literacy skills. This collaboration will empower young people to make informed decisions about the content they consume and share, ultimately fostering a more educated and informed generation.

As the Russian invasion of Ukraine unfolds, education policymakers need to recognize the role that platforms like TikTok play in shaping young people's understanding of world events. Prioritizing media literacy within education policy will equip students with the necessary tools to navigate an increasingly complex digital landscape and promote a more informed and engaged society. Collaborative

efforts between educational institutions and social media platforms will be crucial to effectively address the challenges of misinformation and disinformation in today's digital age.

References:

1. Literat I. “Teachers act like we’re robots”: TikTok as a window into youth experiences of online learning during COVID-19. AERA open. – 2021. – T. 7.
2. Prothero A. Fake News and the War in Ukraine: What Educators Need to Know, <https://www.edweek.org/teaching-learning/fake-news-and-the-war-in-ukraine-what-educators-need-to-know/2022/03>
3. Terepyshchyi S. Modern Theories and Models of Decision Making at Education Policy. Gileya: Scientific Bulletin, 2015, Vol. 96, pp. 334-339.
4. Vijay D., Gekker A. Playing politics: How Sabarimala played out on TikTok //American behavioral scientist. 2021. T. 65. №. 5. C. 712-734.
5. Warburton E. C. TikTok challenge: dance education futures in the creator economy. Arts Education Policy Review. 2022. C. 1-11.

Наукове видання

**ОСВІТА, МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ТА НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ В
СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ XXI СТОЛІТТЯ**

**Всеукраїнський круглий стіл
28 квітня 2023 року**

Матеріали доповідей та виступів

Друкується за авторською редакцією